

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/44-2-21>**Ірина КОБЯКОВА,***orcid.org/0000-0002-9505-2502*

кандидат філологічних наук, професор,

завідувач кафедри германської філології

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *i.kobyakova@gf.sumdu.edu.ua***Марія ІКОНОПИСЦЕВА,***orcid.org/0000-0001-5023-0099*

студентка II курсу магістратури факультету іноземної філології та соціальних комунікацій

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *ima109913@gmail.com*

ПРАГМАТИКА ЕВФЕМІЗМІВ І ДИСФЕМІЗМІВ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Статтю присвячено вивченню теоретичних засад процесів евфемізації та дисфемізації, засобів їх омовлення й реалізації ними прагматичного навантаження в текстах англomовного публіцистичного дискурсу. Сучасне публіцистичне мовлення марковане двома протилежними тенденціями – евфемізації та дисфемізації. У пропонованій статті розглянуто підходи до розуміння природи евфемії та дисфемії, охарактеризовано поняття «евфемізм» і «дисфемізм», досліджено їх здатність до реалізації прагматичного навантаження в англomовній публіцистиці.

У ході огляду теоретико-методологічної літератури виявлено, що евфемізм трактується як вторинна номінація, яка має відносно позитивну конотацію й залучається з метою заміни прямих найменувань, які вважаються небажаними через соціальні чи психологічні причини. У статті зазначається, що до переліку небажаних «табуйованих» належать теми хвороби, смерті, психічних чи соціальних станів, сексуальних стосунків тощо. Антонімічним поняттю евфемізму вважається явище дисфемізму. Поняття дисфемізму потрактовується як вторинна назва з негативним значенням, що залучається з метою реалізації різкої негативної оцінки або надання експресивності висловлюванню. У ході теоретичного огляду проблеми виявлено, що аналізовані явища вважаються похідними ортофемізмів – лексем нейтрального забарвлення (за К. Алланом).

Схарактеризовано деякі тенденції до підбору лексичних засобів задля реалізації прагматичного впливу на аудиторію, які окреслилися віднедавна в сучасному англomовному публіцистичному дискурсі. Проаналізовано фрагменти публіцистичних текстів з метою виявлення й охарактеризування евфемізмів і дисфемізмів смерті. У ході виконання дослідження виявлено схильність публіцистів до евфемістичного подання інформації про смерть, на відміну від над її дисфемізації. Запропоновано пояснення наявних трендів залучення евфемізмів/дисфемізмів у тексти англomовної публіцистики з урахуванням умов сучасності й ролі медіа в регулюванні суспільної поведінки.

Ключові слова: евфемізм, дисфемізм, прагматика, англomовний публіцистичний дискурс.

Iryna KOBYAKOVA,*orcid.org/0000-0002-9505-2502*

PhD in Philological Sciences, Professor;

Head of the Department of Germanic Philology

Sumy State University

(Sumy, Ukraine) *i.kobyakova@gf.sumdu.edu.ua***Maria IKONOPYSTSEVA***orcid.org/0000-0001-5023-0099*

Second-year Master's Student at the Faculty of Foreign Philology and Social Communications

Sumy State University

(Sumy, Ukraine) *ima109913@gmail.com*

PRAGMATICS OF EUPHEMISMS AND DYSPEMISMS IN ENGLISH PUBLICISTIC DISCOURSE

The article is devoted to studying the theoretical foundations of the processes of euphemization and dysphemization, means of their actualization and their realization of pragmatic load in the texts of English publicistic discourse. Modern

publicistic language is marked by two opposite tendencies – euphemization and dysphemization. The approaches to understanding the nature of euphemisms and dysphemisms are considered in the article and described the concepts of “euphemism” and “dysphemism”, explored their ability to implement a pragmatic load in English journalistic texts.

A review of the theoretical and methodological literature revealed that euphemism is considered a secondary nomination with a relatively positive connotation, being involved in replacing direct names, considered undesirable for social or psychological reasons. The article states that the list of undesirable “tabooed” themes includes illness, death, mental or social conditions, sexual relations, etc. The antonymous concept of “euphemism” is the phenomenon of dysphemism. The notion of dysphemism is interpreted as a secondary name with a negative meaning, involved to implement a sharply negative assessment or express the statement. During the theoretical review of the problem, the analyzed phenomena were revealed as derivatives of orthophemisms – tokens of neutral meaning (according to K. Allan).

The article is focused on some tendencies to the lexical means selection for the realization of pragmatic influence on the audience, which has recently emerged in modern English-language publicistic discourse. Fragments of journalistic texts are analyzed in order to identify and characterize the euphemisms and dysphemisms of death. In the course of the research, the tendency of publicists to present death-related information euphemistically, in contrast to its over-dysphemization, was revealed. Explanation of modern trends in the involvement of euphemisms/dysphemisms in the English publicistic texts was suggested, considering the current situation and the role of media in regulating social behaviour.

Key words: *euphemism, dysphemism, pragmatics, English publicistic discourse.*

Постановка проблеми. Сучасне суспільство перебуває в стані постійних соціальних змін і переосмислення морально-етичних цінностей, що постійно відображається в публіцистиці. Нині ЗМІ набувають статусу медіатора між подією та читачами-громадськістю, що, безумовно, впливає на мовленнєве подання інформації. Спорадичність і різноспрямованість суспільних подій у поєднанні з тяжінням публіцистів до увиразнення подаваної інформації задля реалізації певної прагматики стали сильним поштовхом для активного функціонування низки лексичних засобів, серед яких вирізняються евфемізми й дисфемізми.

Аналіз досліджень. Евфемізми та дисфемізми за своєю природою постають виявом оцінки феномена адресантом, через що постійно опиняються в колах наукових інтересів різних галузей, як-от: психологічному (А. С. Куркієв, В. П. Москвін, М. С. Ретунська, В. Ю. Харитонова), соціокультурному (Л. П. Крисін, Б. О. Ларін), прагматичному (Т. М. Абакова, Т. С. Бушуєва, Н. А. Ванюшина, К. Аллан, К. Барридж). У лінгвістиці явища евфемії/дисфемії викликає постійну зацікавленість як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (Н. М. Бердова, Т. В. Бойко, В. Б. Великогорода, Н. В. Прядильнікова, Н. М. Потапова й ін.).

Тенденція до пошуку лексичних одиниць із нейтральним значенням на заміну тим виразами, які можуть образити гідність і права людини, на думку Т. В. Світличної, стали причиною нового етапу в дослідженні явищ евфемії та дисфемії (Світлична, 2011: 58). Утім загальноприйнятого й вичерпного визначення цих термінів і досі не існує.

Евфемізми (від гр. “eu-” (гарний, приємний) і “phēmē” (промова) – приємне висловлювання (Euphemism)) першопочатково розглядалися переважно з позицій стилістики як різновид тропа – метафори, метонімії тощо (Ларин, 1961: 115), ек-

спресивно забарвленої лексики (Кияк, 1989: с.101) або стилістичної фігури (Селіванова, 2006: 135). Проте з часом розуміння терміна розширилося до засобу заміни небажаних слів і явищ. У пропонуваному дослідженні ми відштовхуємося від визначення евфемізму за В. Б. Великогорою: «... одиниці вторинної номінації з відносно позитивною конотацією, що використовуються для заміни прямих найменувань, уживання яких із соціально чи психологічно зумовлених причин вважається небажаним» (Велигорода, 2008: 5). Таке потрактування базується на розумінні, що сучасні евфемізми не обов'язково мають бути заміниками грубого, денотат не завжди різко негативний, а спектр причин уживання різноманітний.

Функціонування евфемізмів і дисфемізмів зумовлюється комунікативною ситуацією: імовірність залучення евфемізмів прямо пропорційне рівню офіційності ситуація спілкування. Відповідно, уживання дисфемізмів посилюється за умови неофіційного спілкування й за відсутньої необхідності контролю мовлення (Абакова, 2007: 19). Дисфемізм (від гр. “dys-” (поганий, складний, ненормальний) і “phēmē” (промова) – слова поганого знамення, зле слово (Dysphemism)) – постає явищем, антонімічним евфемізмам, і розуміється як вторинна назва з негативним значенням, уживана з метою висловлення різкої негативної оцінки або надання специфічної експресії. Огляд теоретичної бази дослідження продемонстрував, що в лінгвістиці явище евфемії розглядали частіше порівняно з дисфемізмами. Вивченню останніх присвячені роботи незначної когорти вчених, серед яких – К. Ф. Бех, Л. К. Граудіна, В. В. Хлинова та ін.

Огляд наукових робіт західноєвропейських учених продемонстрував інший підхід до розуміння цих явищ, їх природи й функціонування.

Так, досліджувані лексичні одиниці розглядаються як похідні *x*-фемізмів, до яких також долучається термін «ортофемізм» на позначення нейтрального висловлювання (Allan, 2009: 628). Окрім того, К. Аллан і К. Баррідж говорять про «евфемістичний дисфемізм» і «дисфемістичний евфемізм», при цьому зауважуючи, що визначальну роль мають і контекст, і комунікативна ситуація (Allan, Burridge, Battistella, 1991: 412).

Г. Л. Вусик, говорячи про евфемізми й дисфемізми, називає їх у термінах «інвектива» й «антивектива» та слушно зауважує, що в їх основі закладене поняття, яке першопочатково має пейоративну суспільну оцінку (смерть, фізичні/психічні вади, хвороби) (Вусик, 2018: 21). Характерною рисою обох досліджуваних явищ є певне відхилення від мовної норми, обумовлене соціально-психологічними чинниками та спрямоване на нейтралізацію негативного конотативного елемента чи, навпаки, його посилення.

Т. В. Бойко зазначає, що евфемістична та дисфемістична властивості слова з'являються в процесі мовлення, бо за своєю суттю не є мовними характеристиками слова. Лише за умов існування в певному контексті евфемізми й дисфемізми можуть бути позначені як такі, тоді як зі зміною мовленнєвого оточення відповідна особливість зникає (Бойко, 2006: 5).

Мета статті – розкрити поняття «евфемізм» і «дисфемізм», їх основні характеристики, проаналізувати фрагменти англійських публіцистичних текстів для визначення прагматичного навантаження аналізованих одиниць.

Виклад основного матеріалу. Публіцистичний дискурс як тип дискурсу особливої прагматичної спрямованості покликаний апелювати до емоційності читацької аудиторії та чуттєвого сприйняття тексту (Баранова, Коритнік, 2020: 267). О. М. Мосейчук слушно зауважує, що суть впливовості публіцистичного дискурсу в тому, що ЗМІ вже не тільки інформують адресата, а й «підказують», як саме варто ставитися до предмету повідомлення чи які висновки мають бути зроблені. Така переорієнтація надала значного поштовху для залучення непрямих номінативних засобів, які здатні опосередковано впливати на свідомість (Мосейчук, 2012: 175). Екстраполюючи цю думку на об'єкт пропонованого дослідження, зауважимо, що підбір мовних засобів зумовлено їх соціально-оцінними здатностями до ефективного впливу на масову аудиторію. Так, евфемізми та дисфемізми часто постають частиною висвітлення подій табуованої тематики з метою загощення уваги на них чи, навпаки, її нівелювання.

З початком пандемії коронавірусу ЗМІ стали постійним джерелом статистик захворюваності й смертності, спекуляції стосовно виникнення вірусу та питання вакцинації. Теми хвороби і смерті й так належать до переліку табуованих (Арнольд, 1973: 142), а сучасні масштаби епідеміологічної проблеми значно підвищують негативність сприйняття зазначеної інформації, згубно впливаючи на психоемоційний стан людства (Досвід переживання пандемії covid-19, 2020: 7).

За таких умов посилення процесів евфемізації «слів помирання і смерті» має логічний вигляд, адже евфемізми дають змогу відійти від стигматизації значення, викликати потрібні асоціації, але при цьому відволікти читача від негативної сторони явища. Англійський евфемістичний вокабуляр для називання смерті в медіа, на наше переконання, є доволі поширеним, що пояснюємо тактовністю щодо особи померлого, його рідних і близьких.

(1) *Inmates paid \$2 to 'move deceased Covid patients to mobile overflow morgues' as infections soar* (Independent, Nov. 16, 2020);

(2) *Coronavirus: Damage from Covid-19 leaving lungs unrecognizable among deceased victims, says expert* (Independent, Jun. 16, 2020).

Обидва уривки містять прикметникову лексему *deceased* (укр. «померлий»), яка є нейтральним заміником *dead*, оскільки походить від дієслова *cease* (укр. припиняти, обривати), зміщує акцент на значення «той, який припинив жити».

Дискурс повсякденності дає змогу знайти слова та словосполучення, які допоможуть оминати й опосередковано вказати на факт смерті. Прикладом можуть слугувати такі уривки:

(3) *Congressman-elect Luke Letlow, 41, passed away this evening at Ochsner-LSU Health Shreveport due to complications from COVID-19* (Independent, Jan. 04, 2021);

(4) *Prominent conservative business executive passes away at 74 after enduring extensive battle with Covid-19* (Independent, Jul. 30, 2020).

Фразове дієслово *to pass away* може виступати заміником зі значенням «помирати» завдяки поєднанню нейтрального дієслова *to pass* із прислівником *away*, у результаті чого асоційовано позначає процес останнього подиху помираючої людини.

У межах евфемістичного вокабуляру маємо зазначити часте використання інших нейтральних дієслів для коректної номінації смерті й помирання:

(5) *Mysterious Coronavirus Illness Claims 3 Children in New York* (The New York Times, May 09, 2020);

(6) *Covid has claimed more than 600,000 lives in the U.S.* (The New York Times, Jun. 16, 2021).

У цих прикладах ми спостерігаємо перехід дієслівної лексеми *to claim* зі значенням «заявляти право власності на щось» до когорти дієслів на позначення помирання. Уживаючи цей евфемістичний варіант, мовець демонструє силу та непереборність хвороби, яка «заявляє свої права» на життя людей.

Певну частку евфемістичного словника смерті становлять субстантивні лексеми типу:

(7) *When taking into account fatalities for which Covid-19 is included on the death certificate, the UK death toll now surpasses 61,000* (Independent, Oct. 27, 2020);

(8) *The two alarming milestones bolstered calls for a national "circuit breaker" to halt an exponential rise in cases* (The Guardian, Oct. 27, 2020).

Наведені фрагменти містять іменники, які часто вживаються як опосередковані назви смерті й у термінологічному значенні. Вони виконують номінативну функцію без суб'єктивної оцінки мовця.

Серед випадків поширених евфемізмів смерті в публіцистиці виявлені іменниково-прикметникові сполуки, наприклад:

(9) *As we stand now, there is absolutely no reported side effect or adverse event of testicular swelling in Trinidad ...* (The Guardian, Sep. 15, 2021);

(10) *Peru suspends trials for China's vaccine after 'serious adverse event'* (The Guardian, Dec. 12, 2020);

(11) *A lot of people think veterinarians have such a fun job. However, the field has many stressors that can lead to a tragic outcome* (The Los Angeles Times, Sep. 27, 2021).

Відмітно, що наведені евфемістичні сполуки характеризуються поєднанням іменника зі значенням події або результату та прикметником негативної семантики. Такі поєднання, викликаючи необхідні асоціації, апелюють безпосередньо до факту смерті, при цьому уникаючи небажаних слів, що можуть згубно вплинути на читачів у нестабільній епідеміологічній ситуації.

Утім аналіз особливостей аналізованого дискурсу дає змогу говорити й про явища дисфемізації смерті, які трапляються в публіцистичних текстах. Це підкріплюється думкою Л. А. Найдьонової, що в публіцистиці нині спостерігається емоційне забарвлення контенту в бік негативної та шокуючої інформації (Досвід переживання пандемії covid-19, 2020: 8), продиктоване комерціалізацією ЗМІ, їх тяжінням до розширення читацького кола.

Серед проаналізованих фрагментів нами встановлено кілька виявів дисфемізації смерті, як-от:

(1) *Ukraine on Tuesday hit another record for daily coronavirus deaths amid a spike in infections fueled by public reluctance to get a vaccine* (Independent, Nov. 09, 2021);

(2) *The coronavirus surge is taking an increasingly dire toll across the U.S. just as a vaccine appears close at hand* (Independent, Nov. 20, 2020);

(3) *'Brutal' August gives way to hopeful September at Sarasota Memorial as COVID admissions drop* (Herald-Tribune, Sep. 10, 2021).

Дисфемізація смерті в публіцистиці може бути реалізована лексемами із сильно вираженою негативною семантикою, як це продемонстровано в прикладах (2) й (3) ад'єктивами *dire*, *brutal*. Залучення цих лексем, хоча називає смерть опосередковано, але при цьому значно підсилює враження жадливості й жорстокості явища. Випадки (1) і (2) демонструють залучення словосполук, які мають різко негативне значення за рахунок або ж поєднання лексем (*hit record for daily deaths*), або відповідного дисфемічного значення стрижневої лексеми (*dire toll*). Відмітною рисою вказаних прикладів є актуалізація смерті як масового явища, від якого немає порятунку.

Опрацювання корпусу прикладів продемонструвало переважання явищ евфемізації над дисфемізацією. Ми переконані, що це спостереження відповідає дійсній ситуації у сфері англomовної публіцистики, що пояснюємо тяжінням ЗМІ дещо нівелювати негативність пандемічної ситуації та зменшити шкідливий вплив статистичної інформації на психологічний стан читачів.

Висновки. Публіцистичний дискурс сьогодення все більше набирає рис регулятора суспільних процесів і навіть постає важливим фактором дії на психоемоційний стан суспільства. Пандемічна ситуація відмітно вплинула на вокабуляр журналістів, особливо посиливши процеси утворення евфемізмів і дисфемізмів за темами хвороби і смерті. Аналіз англomовної публіцистики дав змогу простежити певні тенденції евфемістичного й дисфемістичного вокабулярів з метою реалізації прагматики повідомлення, при цьому виявивши переважання першого над другим. Таке спостереження пояснюємо спробою медіа знизити негативне сприйняття статистики смертності від CoViD-19 і сприяти регуляції психоемоційного стану суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абакова Т. Н. Парадигматические отношения и семантико-прагматические особенности эвфемизмов и дисфемизмов современного английского языка (на материале текстов британской прессы) : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 «Германские языки». Саратов, 2007. 144 с.

2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка : учебное пособие. Москва, 1973. 303 с.
3. Баранова С. В., Коритник Д. Ю. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. *Нова філологія*. 2020. № 80. С. 266–271.
4. Бойко Т. В. Эвфемия и дисфемия в газетном тексте : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 «Германские языки». Санкт-Петербург, 2006. 20 с.
5. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Львів, 2008. 20 с.
6. Вусик Г. Л. Навмисна дисфемізація в сучасному політичному дискурсі (на прикладі промов Олега Ляшка). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація»*. 2018. Вип. 1 (2). С. 20–24.
7. Досвід переживання пандемії covid-19 : дистанційні психологічні дослідження, дистанційна психологічна підтримка : матеріали онлайн-семінарів 23 квітня 2020 року «Досвід карантину: дистанційна психологічна допомога і підтримка» та 15 травня 2020 року «Дистанційні психологічні дослідження в умовах пандемії covid-19 і карантину» / за наук. ред. М. М. Слюсаревського, Л. А. Найдьоновой, О. Л. Вознесенської. Київ : ІСПН НАПН України, 2020. 121 с.
8. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения. Киев : УМК ВО, 1989. 104 с.
9. Ларин Б. А. Об эвфемизмах. Проблемы языкознания. Ленинград, 1961. С. 115–130.
10. Мосейчук О. М. Публіцистичний дискурс як контекст реалізації комунікативного впливу на масового адресата. *Вісник Житомирського державного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2012. Вип. 65. С. 174–177.
11. Світлична Т. В. Поняття евфемізму в науковій літературі. *Лінгвістика*. Луганськ, 2011. № 3 (24). Ч. 2. С. 58–63.
12. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
13. Allan K. The connotations of English colour terms: Colour-based X-phemisms. *Journal of Pragmatics*. 2009. № 41 (3). URL: https://www.researchgate.net/publication/223741895_The_connotations_of_English_colour_terms_Colour-based_X-phemisms (дата звернення: 02.10.2021).
14. Allan K., Burrige K., Battistella E. Euphemism & Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon. *Language*. 1993. № 69 (2). URL: https://www.researchgate.net/publication/270150454_Euphemism_Dysphemism_Language_Used_as_Shield_and_Weapon (дата звернення: 02.10.2021).
15. Dysphemism. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=disphemism> (дата звернення: 01.10.2021).
16. Euphemism. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/euphemism> (дата звернення: 01.10.2021).

REFERENCES

1. Abakova T. N. Paradigmaticheskiye otnosheniya i semantikopragmaticheskiye osobennosti efemismov I disfemismov sovremennoogo angliyskogo yazyka (na material tekstov britanskoy pressy) [Paradigmatic relations and semantic and pragmatic aspects of euphemisms and dysphemisms in modern English (on the British journalistic texts)]. PhD dissertation : 10.02.04. Saratov, 2007. 144 p. [in Russian].
2. Arnold I. V. Leksikologiya sovremennoogo angliyskogo yazyka. [Lexicology of modern English]. Moscow, 1973. 303 p. [in Russian].
3. Baranova S. V., Korytnik D. Yu. Mediadykurs yak riznoplanove yavishche suchasnyh mediadoslidzhen'. [Mediadiscourse as a diverse phenomenon of the modern studies of media]. *New Philology*. 2020. № 80. pp. 266–271 [in Ukrainian].
4. Boiko T. V. Evfemiya i disfemiya v gazetnom tekste [Euphemisms and dysphemisms in a journalistic text]: PhD dissertation : 10.02.04. Saint-Petersburg, 2006. 20 p. [in Russian].
5. Velykoroda V. B. Semantychni ta funktsionalno-pragmatychni harakterystyky evfemizmv v angliyskiy movi [Semantic and functional and pragmatic features of euphemisms in English]. PhD abstract. Lviv, 2008. 20 p. [in Ukrainian].
6. Vusyk H. L. Navmysna dysphemisatsiya v suchasnomu politychnomu dyskursi (na prykladi promov O. Lyashka) [Intentional dysphemization in the modern political discourse (the case of O. Lyashko speeches)]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Translational studies and Intercultural Communication*. 2018. 1(2). pp. 20–24 [in Ukrainian].
7. Dosvid perezhyvannya pandemiy covid-19 : dystantsiyni psyhologichni doslidzhennya, dystantsiyna psyhologichna pidtrymka : materialy online-seminariv [Experience of living during the covid-19 pandemic : distant psychological studies, distant psychological support : proceedings of online-seminars] / ed. M. M. Slyusarevskiy, L. A. Naidyonova, O. L. Voznesenska. Kyiv : ISPP NAPS of Ukraine, 2020. 121 c. [in Ukrainian].
8. Kyyak T. R. Lingvisticheskiye aspekty terminovedeniya [Linguistic aspects of terms studies]. Kyiv : UMN VO, 1989. 104 p. [in Ukrainian].
9. Larin B. A. Ob evfemizmah. Problemy yazykoznaneya [To euphemisms. Issues of language studies]. L., 1961. pp. 115–130 [in Russian].
10. Moseychuk O. M. Publitsystychnyy dyskurs yak kontekst realizatsuyi komunikatyvnoogo vplyvu yf vasovogo adresata [Publicistic discourse as the context for implementing of impact on the massive audience]. *The Bulletin of Zhytomyr State University. Philological Studies*. 65. 2012. pp 174–177 [in Ukrainian].
11. Svitlychna T. V. Ponyattya evfemizmu v naukoviy literaturi [Notion of euphemism in scientific literature]. *Linguistics*. Lugansk, 2011. № 3 (24). pp. 58–63 [in Ukrainian].
12. Selivanova O. Suchasna linguistyka : terminologichna entsyklopediya [Modern linguistics : encyclopedia of terms and notions]. Poltava, 2006. 716 p. [in Ukrainian].
13. Allan K. The connotations of English colour terms: Colour-based X-phemisms. *Journal of Pragmatics*. 2009. 41 (3). URL: https://www.researchgate.net/publication/223741895_The_connotations_of_English_colour_terms_Colour-based_X-phemisms (дата звернення: 02.10.2021).
14. Allan K., Burrige K., Battistella E. Euphemism & Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon. *Language*. 1993. 69 (2). URL: https://www.researchgate.net/publication/270150454_Euphemism_Dysphemism_Language_Used_as_Shield_and_Weapon (дата звернення: 02.10.2021).
15. Dysphemism. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=disphemism> (дата звернення: 01.10.2021).
16. Euphemism. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/euphemism> (дата звернення: 01.10.2021).